JAARVERSLAG 2022

Stichting Werkgroep Antibioticabeleid

25 JAAR SWAB Stichting Werkgroep Antibioticabeleid

SWAB - Stichting Werkgroep Antibioticabeleid

P/A Afdeling Infectieziekten, C5-P t.a.v. SWAB, Leids Universitair Medisch Centrum | Postbus 9600 | 2300 RC Leiden
E secretariaat@swab.nl | **W** www.swab.nl | KvK nr. 41261401 | BTW nr. NL805635002B01 | IBAN NL89RABO0147600928

Download van SWAB.nl | 2026-11-19 03:00

Stichting Werkgroep Antibioticabeleid

JAARVERSLAG 2022
SWAB

1.3E

Versiedatum: 20 september 2023
Versienummer: 1.3Extern, definitief
Verantwoordelijk voor vaststelling: Bestuur SWAB
Contactpersoon: S. Najaf, beleidsmedewerker

Inhoud

1) Voorwoord 2

1.1 Verantwoording jaarverslag en vaststelling 2

2) Jaarverslag 3

2.1 Algemeen 3

2.1.1 Profiel van de Stichting (doelstelling en werkwijze) 3

2.1.2 Samenstelling dagelijks bestuur, deelnemersraad, en vergaderingen 7

2.1.3 Werkgroep samenstelling en vergaderingen 1

2.2 Activiteiten in 2022 2

2.2.1 Ontwikkelen van Richtlijnen Antibioticabeleid 2

- Deelactiviteit A1 - Ontwikkelen van richtlijnen m.b.t. antibioticabeleid en beschikbaar maken en houden van adviezen en richtlijnen betreffende antibioticabeleid. 2

2.2.2 Antimicrobial Stewardship 4

- Deelactiviteit B1 - Antimicrobial Stewardship 4
- Deelactiviteit B2 - Communicatie Resistentie en Antibioticabeleid. 5

2.2.3 Werkgroep Surveillance Antibioticaresistentie 7

- Deelactiviteit C1 - Coördinatie van Werkgroep surveillance antibioticaresistentie. 7

2.2.4 Werkgroep Surveillance Antibioticagebruik in Nederland 9

- Deelactiviteit D1 - Surveillance Antibioticagebruik in Nederland. 9

2.2.5 Beleidsvorming en bestuur SWAB 10

- Deelactiviteit E1 - Activiteiten dagelijks bestuur en de organisatie van de Stichting. 10
- Deelactiviteit F1 - Eindredactie NethMap tezamen met CIb 13

3) Samenvatting & milestones: terugblik en vooruitkijken naar de nabije toekomst 14

4) Bijlagen 16

- Bijlage A - Bijzondere activiteiten & prestaties in 2022 16
- Bijlage B - Aankondiging A-team meeting & SWAB-symposium op 30 juni 2022 16
- Bijlage C - Aankondiging SWAB-webinar op 24 november 2022 16

Download van SWAB.nl | 2026-11-19 03:00

1) Voorwoord

1.1 Verantwoording jaarverslag en vaststelling

In het jaarverslag 2022 verantwoordt de Stichting Werkgroep Antibioticabeleid (SWAB) zich over de uitgevoerde taken. Uitgangspunt voor deze verantwoording is de begroting van de Stichting voor 2022. De tekst is samengesteld door het dagelijks bestuur, aangevuld met informatie en beschrijvingen geleverd door de werkgroepen. De coördinatie van de totstandkoming van het jaarverslag werd uitgevoerd door de secretaris en beleidsmedewerker van de Stichting.

Vijfentwintig jaar geleden werd de SWAB opgericht met het vaststellen van de 1e statuten. Dat gebeurde op 29 oktober 1996 op initiatief van de Vereniging voor Infectieziekten, de Nederlandse Vereniging voor Medische Microbiologie en de Nederlandse Vereniging voor Ziekenhuisapothekers. De vroege herkenning van de noodzaak om met verschillende specialismen de handen ineen te slaan en richtlijnen te maken, antibioticagebruik en resistentie te monitoren en 'Antimicrobial Stewardship' te bedrijven, hebben sinds die tijd veel positieve effecten gehad. Daarbij is ook de inzet van nauw betrokken specialismen zoals de kindergeneeskunde en intensieve zorg, en later ook - onder andere - de aansluiting van dierenartsen, huisartsen en langdurige zorg, van groot belang geweest. Op dit moment dragen meer dan 150 professionals actief bij aan de werkzaamheden van de SWAB. Denk daarbij aan deelname aan richtlijncommissies, het up-to-date houden van het SWAB-ID, betrokkenheid bij de organisatie van de A-teams en in toenemende mate ook veel ad hoc taken zoals behandeladviezen en adviesdocumenten m.b.t. actuele en urgente vraagstellingen omtrent de statutaire doelstellingen van de Stichting.

Download van SWAB.nl | 2026-11-19 03:00

2) Jaarverslag

2.1 Algemeen

2.1.1 Profiel van de Stichting (doelstelling en werkwijze)

De Stichting Werkgroep Antibiotica Beleid (SWAB) is in 1996 opgericht op initiatief van de Vereniging voor Infectieziekten (VIZ), de Nederlandse Vereniging voor Medische Microbiologie (NVMM) en de Nederlandse Vereniging voor Ziekenhuisapothekers (NVZA). Inmiddels is de vertegenwoordiging uitgebreid met meerdere verenigingen, en heeft de Nederlandse Internisten Vereniging (NIV), vertegenwoordigd door de Nederlandse Vereniging voor Internist-Infectiologen (NVII), de VIZ vervangen. De Stichting bestaat uit een dagelijks bestuur, een deelnemersraad en meerdere werkgroepen. Zie hoofdstuk 2.1.2 en 2.1.3 voor de samenstelling van het dagelijks bestuur, deelnemersraad, agendaleden en werkgroepen.

De SWAB beoogt het rationeel gebruik van antimicrobiële middelen in Nederland verder te ontwikkelen teneinde de kwaliteit van zorg verder te verbeteren, de duurzame inzet van deze middelen te borgen, en onnodige resistentievorming tegen te gaan.

De doelstellingen van de Stichting zijn:

1. De resistentie van micro-organismen tegen antimicrobiële middelen te beheersen en zo mogelijk terug te dringen door middel van een doelmatig antibioticagebruik, en daardoor bij te dragen aan de verantwoorde en kwalitatief optimale zorg voor patiënten nu en in de toekomst.
2. En verder al hetgeen hiermee in de ruimste zin verband houdt, daartoe behoort en/of daartoe bevorderlijk kan zijn.

De Stichting tracht dit doel onder meer te bereiken door de kwaliteit en doelmatigheid van het antibioticagebruik in Nederland en daarbuiten te bevorderen, waarbij de Stichting zich zal richten op de volgende hoofdactiviteiten:

- Het al dan niet in samenwerking met andere organisaties voorbereiden en op schrift stellen van consensusrichtlijnen voor het antibioticabeleid in Nederland en daarbuiten;
- Het stimuleren van en bijdragen aan surveillance-activiteiten ten aanzien van de resistentieontwikkelingen onder pathogene micro-organismen en van de omvang van antibioticagebruik bij mensen, dieren en planten;
- Het evalueren van de kwaliteit van het gebruik van antimicrobiële middelen in Nederland en daarbuiten;
- Het bevorderen van de implementatie van richtlijnen en voorschriften ten aanzien van het gebruik van antimicrobiële middelen;
- Het bijdragen aan de informatievoorziening en educatie ten aanzien van het voorkomen van antibioticaresistentie in relatie tot het gebruik van deze geneesmiddelen door middel van het organiseren van symposia, het opzetten en beheren van een databank met betrekking tot dit onderwerp en andere activiteiten die dit doel kunnen dienen;
- Het stimuleren van en bijdragen aan wetenschappelijk onderzoek naar de relaties tussen antibioticagebruik en het ontstaan dan wel de verspreiding van resistente micro-organismen en hun resistentiemechanismen.

De Stichting heeft geen commerciële doelen en beoogt niet het maken van financiële /economische winst.

Om de kwaliteit en de doelmatigheid van het voorschrijven van antibiotica te bevorderen, richt de SWAB zich op onderstaande activiteiten. De plannen en activiteiten van het lopende jaar zijn terug te vinden in de jaarplanning en het draaiboek, de uitgevoerde activiteiten van de afgelopen jaren zijn weergegeven in het jaarverslag. Om onze doelstellingen adequaat uit te kunnen voeren moet er veel werk verzet worden door het bestuur, deelnemersraad, agendaleden en diverse werkgroepen. De kernactiviteiten zijn ondergebracht in de diverse werkgroepen met ieder hun eigen doelstelling en verantwoordelijkheden. Klik hier om naar de actuele samenstelling te gaan.

Download van SWAB.nl | 2026-11-19 03:00

❖ **Antimicrobial Stewardship**

De SWAB ondersteunt de implementatie van Antimicrobial Stewardshipprogramma's, tot nu toe vooral gericht op de Nederlandse ziekenhuizen. De huidige SWAB-werkgroep 'Antimicrobial Stewardship' faciliteert A-teams in de Nederlandse ziekenhuizen in hun taak om de kwaliteit van antimicrobiële middelen te meten en te verbeteren. Concreet gebeurt dit door verschillende activiteiten, waaronder het verzorgen van scholing, het beschikbaar stellen van praktische informatie, het stimuleren van de uitwisseling van 'best practices' tussen ziekenhuizen en het helpen bij het verkrijgen van spiegelinformatie over de kwaliteit van het gebruik van antimicrobiële middelen. Tevens is de SWAB bezig met het oprichten van een werkgroep 'Antimicrobial Stewardship in de eerste lijn' samen met het NHG, dit zal in 2023 verder vorm krijgen. Klik hier om naar de SWAB-webpagina voor Antimicrobial Stewardship te gaan.

❖ **Educatie & nascholing**

De SWAB organiseert en ondersteunt onderwijs voor medische professionals op het gebied van adequaat en doelmatig antibioticagebruik. Door de kwaliteit van het antibioticagebruik in Nederland te optimaliseren, streeft zij er naar een bijdrage te leveren aan de beheersing van resistentie-ontwikkeling en aan kostenbeperking. Accreditatie voor dit onderwijs wordt aangevraagd bij de beroepsverenigingen van de betrokken doelgroepen. Klik hier om naar de SWAB-webpagina voor Educatie & Nascholing te gaan.

Nascholing georganiseerd door de SWAB

- SWAB-symposium (éénmaal per jaar)
- SWAB-webinar tijdens de World Antimicrobial Awareness Week (éénmaal per jaar)
- Nationale SWAB A-team meeting (éénmaal per jaar)
- Deskundige Antimicrobial Stewardship (DAS) bijeenkomst (éénmaal per jaar)

Onderwijs georganiseerd in nauwe samenwerking met de SWAB

- SWAB Basismodule Antibioticagebruik (1 dag)
- Cursus Antibioticagebruik in de Praktijk (3 dagen)

ESCMID-SWAB Antimicrobial Stewardship Postgraduate Course – Basic Module (5 dagen).
Deze scholing heeft de Internationale Masterclass Antibiotic Stewardship vervangen.

❖ **NethMap**

NethMap is een jaarlijks rapport dat een overzicht geeft van de stand van zaken met betrekking tot het gebruik van antibiotica en resistentie daartegen in de meest voorkomende en voor de mens ziekmakende bacteriën en schimmels in Nederland. NethMap wordt gezamenlijk uitgegeven met MARAN (**M**onitoring of **A**ntimicrobial **R**esistance and Antibiotic Usage in **A**nimals in the **N**etherlands), waarin de gegevens t.b.v. de dierhouderij worden gerapporteerd. De eindredactie van NethMap wordt gevormd door een vertegenwoordiger van het CIb (RIVM) en een vertegenwoordiger van de SWAB. Tezamen vormt dit de geïntegreerde rapportage t.a.v. resistentie en gebruik bij mens en dier in Nederland. Klik hier om naar de SWAB-webpagina voor NethMap te gaan.

❖ **Richtlijnen**

De SWAB ontwikkelt richtlijnen voor het doelmatig gebruik van antimicrobiële middelen voor volwassenen in het ziekenhuis met als doel het antibioticabeleid te optimaliseren en bijkomend een bijdrage te leveren aan kosteneffectiviteit en de beheersing van resistentieontwikkeling. De richtlijnen dienen als leidraad voor de commissies die antibioticaformularia opstellen in ziekenhuizen. Voor de huisartsenpraktijk zijn er aparte

Download van SWAB.nl | 2026-11-19 03:00

richtlijnen door de beroepsgroep zelf opgesteld (NHG-Richtlijnen). Klik hier om naar de webpagina van de SWAB-richtlijnen te gaan.

- **Surveillance antibioticagebruik**

Surveillance van antibioticagebruik omvat het verzamelen, interpreteren en verspreiden van gegevens over antibioticagebruik. Inzicht in het gebruik van antibiotica is nodig om het verband tussen resistentieontwikkeling en antibioticagebruik te kunnen bestuderen. Binnen de SWAB is de Werkgroep Surveillance Antibioticagebruik opgericht. Deze werkgroep heeft tot doel een structurele surveillance van humaan antibioticagebruik in Nederland te organiseren en het antibioticagebruik te interpreteren. Het betreft de surveillance van antibioticagebruik in de extramurale- en intramurale sector. Klik hier om naar de SWAB-webpagina Surveillance Antibioticagebruik te gaan.

- **Surveillance antibioticaresistentie/*Commissie* Richtlijnen Gevoeligheidsbepalingen/National Antimicrobial Susceptibility Testing Committee (CRG/NAC)**

Surveillance van antibioticaresistentie is het doorlopend verzamelen en analyseren van gegevens over resistentie van micro-organismen tegen antimicrobiële middelen. De laboratoria waar de kweken van patiënten met infecties worden verwerkt, houden bij welke bacteriën veel voorkomen en voor welke antibiotica ze gevoelig zijn. Zo kan worden opgemerkt welke bacteriën ongevoelig worden voor welke middelen en of er infecties voorkomen met andere bacteriën. Met deze gegevens kunnen maatregelen genomen worden om antibioticaresistentie te voorkomen en kunnen artsen het juiste antibioticum voorschrijven. Door de voortdurende terugkoppeling kan het effect van de genomen maatregelen beoordeeld worden. In 1997 heeft de SWAB de werkgroep Surveillance Antibioticaresistentie opgericht. Deze werkgroep heeft tot doel het stimuleren en coördineren van resistentiesurveillance programma's en het bijdragen aan de informatievoorziening over resistentieontwikkeling. Klik hier om naar de SWAB-webpagina Surveillance Antibioticaresistentie/ Commissie Richtlijnen Gevoeligheidsbepalingen/National Antimicrobial Susceptibility Testing Committee (CRG/NAC).

- **SWAB-ID**

Sinds juni 2006 is SWAB-ID, het nationale elektronische antibioticaboekje van de SWAB, toegankelijk via www.swabid.nl. Hierin worden adviezen gegeven voor therapie en profylaxe van de gangbare infectieuze ziektebeelden, en waarin ook de belangrijkste eigenschappen van alle antimicrobiële middelen te vinden zijn. De antibiotische adviezen per ziektebeeld zijn zoveel mogelijk gebaseerd op bestaande, nationale, evidence-based richtlijnen. Het SWAB-ID bevat derhalve de geaggregeerde kennis betreffende de te voeren antimicrobiële behandeling in Nederland. Middels het nationale elektronische antibioticaboekje is deze kennis overal, ongelimiteerd en kosteloos beschikbaar. Naast een deel voor volwassen patiënten is er ook een deel voor kinderen. Het kinderdeel is samengesteld door de werkgroep antibioticabeleid bij kinderen, onderdeel van de sectie pediatrische infectieziekten en immunologie (SPII) van de Nederlandse Vereniging voor Kindergeneeskunde (NVK). De werkgroep werkt aan het ontwikkelen en up-to-date houden van het web-based nationale antibioticaboekje SWAB-ID ten behoeve van intramurale toepassing, met als doel het antibioticabeleid te optimaliseren. Klik hier om naar de SWAB-webpagina voor het SWAB-ID te gaan.

- **SWAB-affiliatie**

De SWAB stimuleert onderzoek op het gebied van antibiotica. Nederlandse onderzoeksprojecten op dit gebied kunnen door de SWAB met haar expertise en netwerk ondersteund worden. De SWAB heeft geen eigen budget voor financiering van onderzoeksprojecten.

- **SWAB adviezen over actuele antibioticabeleid vraagstukken**

Regelmatig brengt de SWAB adviezen uit over actuele antibioticabeleid en actuele vraagstukken.
Deze vraagstukken komen niet zelden voort uit plots ontstane tekorten aan antibiotica, of nieuwe inzichten in de diagnostiek en behandeling van infectieziekten. Adviezen worden zorgvuldig samengesteld door

Download van SWAB.nl | 2026-11-19 03:00

experts in overleg met het dagelijks bestuur en gecommuniceerd via onze website. Vanaf het begin van de COVID-19-pandemie in Nederland heeft de SWAB de coördinatie, inhoudelijke samenstelling en communicatie van de adviezen t.a.v. de medicamenteuze behandeling voor patiënten met COVID-19 op zich genomen. De FMS werd als partner hierin betrokken en de redactiegroep werd uitgebreid om een nog bredere expertise op te nemen. Het leidraaddocument is in vrijwel alle Nederlandse ziekenhuizen de basis voor het medicamenteuze beleid en is in samenwerking met het CIB, NVZA, NVMM, NVII, NVIC, NVK, NVALT en de FMS opgesteld. In 2022 is de leidraad door SWAB en FMS verder ontwikkeld naar een richtlijn. Deze SWAB-FMS richtlijn 'Medicamenteuze behandeling voor patiënten met COVID-19' is op de website van het kennisinstituut van de FMS te vinden en wordt zeer frequent ge-update.
Klik hier om naar de SWAB-webpagina te gaan met een overzicht van de meest recente *SWAB adviezen.*

Download van SWAB.nl | 2026-11-19 03:00

2.1.2 Samenstelling dagelijks bestuur, deelnemersraad, en vergaderingen

❖ **Het dagelijks bestuur**

- Prof. dr. M.G.J. de Boer, voorzitter, internist-infectioloog (NIV), LUMC te Leiden
- Prof. dr. B.N.M. Sinha, secretaris, arts-microbioloog (NVMM), UMCG te Groningen
- dr. P.D. van der Linden, penningmeester, ziekenhuisapotheker/klinisch-epidemioloog (NVZA), Tergooi MC te Hilversum

❖ **Deelnemersraad**

- dr. L.C. van Balen (vanaf 03 februari 2022), arts-microbioloog (NVMM), MUMC te Maastricht
- dr. C.H.S.B. van den Berg, intensivist/internist-infectioloog (NVIC), UMCG te Groningen
- dr. E.M. Broens, veterinair microbioloog/dierenarts (KNMvD), Universiteit Utrecht te Utrecht
- dr. G.J.A. Driessen, kinderarts-infectioloog/immunoloog (NVK), Juliana kinderziekenhuis te Den Haag
- dr. M.B. Ekkelenkamp, arts-microbioloog (NVMM), UMCU te Utrecht
- dr. E.M.W. van de Garde, UHD, ziekenhuisapotheker/klinisch farmacoloog/epidemioloog (NVZA), St Antonius te Nieuwegein/Utrecht
- Prof. dr. B.C.P. Koch, ziekenhuisapotheker/klinisch farmacoloog (NVZA), Erasmus MC te Rotterdam
- dr. E. Kolwijck, arts-microbioloog (NVMM), Jeroen Bosch Ziekenhuis te ’s-Hertogenbosch
- dr. S. Natsch, ziekenhuisapotheker/klinisch farmacoloog (NVZA), Radboud UMC te Nijmegen
- dr. J. ten Oever, internist-infectioloog (NIV), Radboud UMC te Nijmegen
- dr. J.J. Oosterheert (tot 11 juli 2022), internist-infectioloog (NIV), UMCU te Utrecht
- dr. K.C.E. Sigaloff, internist-infectioloog (NIV), Amsterdam UMC te Amsterdam
- Prof. dr. D. Touw, ziekenhuisapotheker/klinisch farmacoloog (NVZA), UMCG te Groningen
- Prof. dr. A. Verbon, internist-infectioloog (NIV), UMC Utrecht te Utrecht
- Prof. dr. Th.J.M. Verheij, huisarts (NHG), UMCU te Utrecht
- dr. N.J. Verkaik, arts-microbioloog (NVMM), Erasmus MC te Rotterdam
- dr. T.F.W. Wolfs, kinderarts-infectioloog/immunoloog (NVK), UMCU te Utrecht
- dr. M.E. Wolfswinkel (vanaf 16 september 2022), internist-infectioloog (NIV), Maastricht UMC te Maastricht

❖ **Agendaleden**

- Dhr. S. Brouwer, apotheker, KNMP te Den Haag
- dr. S. David, tot 01 mei 2022, senior beleidsadviseur, RIVM te Bilthoven
- Prof. dr. C.M.P.M. Hertogh, vanaf 01 november 2022, hoogleraar ouderengeneeskunde (Verenso)
- dr. J. Kabel, vanaf 01 mei 2022, senior beleidsadviseur, RIVM te Bilthoven
- dr. A.E. Muller, arts-microbioloog (NVMM), voorzitter Commissie Richtlijnen Gevoeligheidsbepalingen/National Antimicrobial Susceptibility Testing Committee (CRG/NAC), Haaglanden Medisch Centrum te Den Haag
- Prof. dr. J.M. Prins, internist-infectioloog (NIV), voorzitter SWAB Commissie richtlijnen, Amsterdam UMC te Amsterdam

❖ **Secretariële ondersteuning**

- Mw. C. van der Linden-Wusten

❖ **Beleidsmatige ondersteuning**

- Mw. S. Najaf

Vergaderingen van de deelnemersraad met het dagelijks bestuur vonden plaats op:

- 03 februari 2022
- 08 april 2022
- 30 juni 2022
- 16 september 2022
- 08 december 2022

Download van SWAB.nl | 2026-11-19 03:00

Vergaderingen van het dagelijks bestuur vonden plaats op:

- 11-01-2022
- 25-01-2022
- 08-02-2022
- 22-02-2022
- 08-03-2022
- 22-03-2022
- 05-04-2022
- 19-04-2022
- 12-05-2022
- 31-05-2022
- 14-06-2022
- 28-06-2022
- 12-07-2022
- 18-08-2022
- 06-09-2022
- 20-09-2022
- 04-10-2022
- 18-10-2022
- 01-11-2022
- 15-11-2022
- 29-11-2022
- 13-12-202

Voor vergaderingen van het dagelijks bestuur met stakeholders: zie hoofdstuk 2.2.5 bij deelactiviteit E1.

2.1.3 Werkgroep samenstelling en vergaderingen

❖ **Commissie Richtlijnen**

- Prof. dr. J.M. Prins, voorzitter, internist-infectioloog, Amsterdam UMC te Amsterdam
- dr. C.H.S.B. van den Berg, vicevoorzitter, intensivist/internist-infectioloog, UMC Groningen te Groningen
- dr. A. van der Bij, arts-microbioloog, Diakonessenhuis te Utrecht
- dr. B.C.P. Koch, ziekenhuisapotheker, Erasmus MC te Rotterdam
- dr. J.J. Oosterheert, lid tot 11 juli 2022, internist-infectioloog, UMC Utrecht te Utrecht

Vergaderingen vonden plaats op:

- 09 maart 2022
- 07 juni 2022
- 23 augustus 2022
- 22 november 2022

❖ **NethMap eindredactie**

- dr. E. Kolwijck, arts-microbioloog, Jeroen Bosch Ziekenhuis te Den Bosch
- dr. ir. S.C. de Greeff, epidemioloog, RIVM te Bilthoven
- dr. A.F. Schoffelen, internist-infectioloog, RIVM te Bilthoven

Vergaderingen vonden plaats op:

- 11 januari 2022
- 17 januari 2022
- 12 mei 2022
- 17 mei 2022
- 20 mei 2022
- 24 mei 2022
- 31 mei 2022
- 7 juni 2022
- 13 juni 2022
- 14 juni 2022
- 24 juni 2022

❖ **Redactieraad SWAB-ID**

- Prof. dr. J.M. Prins, voorzitter, internist-infectioloog, Amsterdam UMC te Amsterdam
- dr. T.F.W. Wolfs, vicevoorzitter, kinderarts-infectioloog/immunoloog, UMC Utrecht te Utrecht
- dr. H.I. Bax, internist-infectioloog, Erasmus MC te Rotterdam
- drs. E. de Jong, arts-microbioloog, Slingeland Ziekenhuis te Doetinchem
- dr. M.M.C. Lambregts, internist-infectioloog, LUMC te Leiden
- dr. M.A. Leverstein-van Hall, arts-microbioloog, Alrijne Ziekenhuis, Leiderdorp
- dr. P.D. van der Linden, ziekenhuisapotheker/klinisch-epidemioloog, Tergooi MC te Hilversum
- dr. D.C. Melles, arts-microbioloog, Meander Medisch Centrum te Amersfoort
- dr. S. Natsch, ziekenhuisapotheker/klinisch farmacoloog, Radboudumc te Nijmegen
- drs. F.W. Sebens, arts-microbioloog, LabMicta te Hengelo

Download van SWAB.nl | 2026-11-19 03:00

Vergaderingen vonden plaats op:

- 15 november 2022
- 2 november 2022 met SWAB bestuur en IDMC

❖ **Werkgroep Antimicrobial Stewardship**

- dr. J. ten Oever, voorzitter, internist-infectioloog, Radboudumc te Nijmegen
- dr. K.C.E. Sigaloff, vicevoorzitter, internist-infectioloog, Amsterdam UMC te Amsterdam
- dr. M.A.H. Berrevoets, lid vanaf 12 mei 2022, internist-infectieloog, Elisabeth Tweesteden ziekenhuis te Tilburg
- I. Groothuis, verpleegkundige, Antonius ziekenhuis te Sneek
- dr. R.M. van Hest, ziekenhuisapotheker, Amsterdam UMC te Amsterdam
- Prof. dr. M.E.J.L. Hulscher, Hoogleraar Kwaliteit van zorg voor infectieziekten, Radboudumc te Nijmegen
- dr. P.D. van der Linden, ziekenhuisapotheker/klinisch-epidemioloog, Tergooi MC te Hilversum
- dr. M.H. Nabuurs-Franssen, lid vanaf 12 mei 2022, arts-microbioloog, Canisius-Wilhelmina Ziekenhuis te Nijmegen
- Y. den Ouden, lid vanaf 27 september 2022, Deskundige Antimicrobial Stewardship (DAS), Rijnstate te Arnhem
- Prof. dr. J.M. Prins, internist-infectioloog, Amsterdam UMC te Amsterdam
- dr. N. Roescher, lid vanaf 12 mei 2022, arts-microbioloog, St Antonius te Nieuwegein/Utrecht
- dr. J. Schouten, internist-intensivist, Radboudumc te Nijmegen
- Prof. dr. B. Sinha, arts-microbioloog, UMC Groningen te Groningen
- dr. J.E.M. de Steenwinkel, arts-microbioloog, Erasmus MC te Rotterdam
- D. Struik, verpleegkundig specialist infectieziekten, Maasstad Ziekenhuis te Rotterdam
- Prof. dr. A. Verbon, internist-infectioloog, UMC Utrecht te Utrecht
- dr. T.F.W. Wolfs, kinderarts-infectioloog/immunoloog, UMC Utrecht te Utrecht
- De werkgroep krijgt vanaf september 2021 ondersteuning in haar werkzaamheden van drs. M.M.C. Hendriks, internist-infectieloog i.o.

Vergaderingen vonden plaats op:

- 26 januari 2022
- 12 mei 2022
- 27 september 2022

❖ **Werkgroep Surveillance antibioticagebruik**

- dr. S. Natsch, voorzitter, ziekenhuisapotheker/klinisch farmacoloog, Radboudumc te Nijmegen
- drs. J.H. Baltink, lid vanaf 30 september 2022, vicevoorzitter, poliklinisch apotheker, Radboudumc te Nijmegen
- drs. B.J.C. Hendriks, ziekenhuisapotheker, LUMC te Leiden
- dr. V.C. Harris, lid vanaf 30 september 2022, UHD Infectious Diseases and Global Health, Amsterdam UMC te Amsterdam
- drs. P.A.G. de Klaver, ziekenhuisapotheker, Máxima Medisch Centrum te Eindhoven
- dr. T.B.Y. Liem, ziekenhuisapotheker/klinisch farmacoloog, UMC Utrecht te Utrecht
- dr. P.D. van der Linden, ziekenhuisapotheker/klinisch-epidemioloog, Tergooi MC te Hilversum
- drs. M. Lourens, openbaar apotheker, Malden
- drs. A.E. Nieman, arts-microbioloog, Microvida, locatie ETZ Elisabeth te Tilburg
- drs. M.M.B. Roukens, wetenschappelijk medewerker, Radboudumc te Nijmegen
- drs. M. Sijbom, huisarts te Voorburg en onderzoeker LUMC te Leiden
- dr. A.W. van der Velden, UHD molecular biology en medical science, UMC Utrecht te Utrecht

Download van SWAB.nl | 2026-11-19 03:00

Vergaderingen vonden plaats op:

- 11 maart 2022
- 30 september 2022

❖ **Werkgroep Surveillance Antibioticaresistentie en Commissie Richtlijnen Gevoeligheidsbepalingen/National Antimicrobial Susceptibility Testing Committee (CRG/NAC)**

▪ Werkgroep Surveillance Antibioticaresistentie

- dr. N.J. Verkaik, voorzitter Surveillance Antibioticaresistentie, arts-microbioloog, Erasmus MC te Rotterdam
- dr. E. Kolwijck, vicevoorzitter Surveillance Antibioticaresistentie, arts-microbioloog, Jeroen Bosch Ziekenhuis te 's-Hertogenbosch
- dr. L. van Balen, arts-microbioloog, Maastricht UMC te Maastricht
- dr. M.S. Berends, medisch epidemioloog-microbioloog, UMC Groningen & Certe te Groningen
- dr. M.B. Ekkelenkamp, arts-microbioloog, UMCU te Utrecht
- dr. ir. S.C. de Greeff, epidemioloog, RIVM te Bilthoven
- dr. D.C. Melles, arts-microbioloog, Meander MC te Amersfoort
- dr. A.F. Schoffelen, internist-infectioloog, RIVM te Bilthoven
- Prof. dr. C. Schultsz, arts-microbioloog, Amsterdam UMC te Amsterdam

Vergaderingen vonden plaats op:

- 31 januari 2022
- 19 april 2022
- 28 april 2022
- 24 mei 2022
- 4 oktober 2022

▪ Commissie Richtlijnen Gevoeligheidsbepalingen/National Antimicrobial Susceptibility Testing Committee (CRG/NAC)

- dr. A.E. Muller, voorzitter commissie CRG/NAC, arts-microbioloog, Haaglanden Medisch Centrum te Den Haag
- drs. H. van Dessel, vicevoorzitter commissie CRG/NAC, arts-microbioloog, Maastricht UMC te Maastricht
- dr. D.C. Melles, arts-microbioloog, Meander MC te Amersfoort
- dr. L.G.M. Bode, arts-microbioloog, Erasmus MC te Rotterdam
- dr. K. van Dijk, arts-microbioloog, Amsterdam UMC te Amsterdam
- drs. L.C.W van der Wekken-Pas, internist-infectioloog, Radboud UMC te Nijmegen
- drs. M.L. Toren-Wielema, ziekenhuisapotheker, UMC Groningen te Groningen

Vergaderingen vonden plaats op:

- 19 april 2022
- 28 april 2022
- 24 mei 2022
- 04 oktober 2022

❖ **Vertegenwoordiging namens de SWAB:**

- dr. T. Siebers, arts-microbioloog en tandarts, Certe te Groningen. Vertegenwoordiging namens de SWAB bij het ROC (Richtlijn Ontwikkel Commissie) Antibioticumgebruik in de mondzorgpraktijk van het KIMO (Kennisinstituut Mondzorg).
- dr. J. Hoogerwerf, internist-infectioloog, Radboud UMC te Nijmegen. Namens de SWAB aanwezig op het Congres over Sepsis op vrijdag 20 mei 2022.

Download van SWAB.nl | 2026-11-19 03:00

2.2 Activiteiten in 2022

2.2.1 Ontwikkelen van Richtlijnen Antibioticabeleid

Doelstelling: Ontwikkelen en up-to-date houden van Richtlijnen Antibioticabeleid ten behoeve van intramurale toepassing.

- Deelactiviteit A1 - Ontwikkelen van richtlijnen m.b.t. antibioticabeleid en beschikbaar maken en houden van adviezen en richtlijnen betreffende antibioticabeleid.

Werkzaamheden	Beoogd resultaat	Behaald resultaat
1. Coördinatie richtlijnen.	1. Richtlijnen zijn geformeerd volgens opgegeven specificaties en criteria.	1. Commissie Richtlijnen ziet toe op uitvoering van richtlijnprogramma volgens het vastgestelde format voor Richtlijnontwikkeling.
2. Herziening CAP-richtlijn (jaar 2).	2. De richtlijn wordt herzien waar nodig. De hoofdstukken zijn gereed en geaccordeerd door de wetenschappelijke verenigingen.	2. Er is gewerkt aan de conceptrichtlijn, de hoofdstukken zijn zo goed als gereed. Eindresultaat wordt voorzien 2023.
3. Leidraad medicamenteuze behandeling COVID-19.	3. Up to date gehouden leidraad Medicamenteuze behandeling COVID-19.	3. Leidraad ontwikkeld naar richtlijn en wordt up to date gehouden door redactiegroep.
4. Onderhoud richtlijn 'peri-operatieve profylaxe' (doorlopend).	4. De richtlijn wordt onderhouden waar nodig. In 2022 het onderdeel oogheelkunde.	4. Er is gewerkt aan het onderhoud van de richtlijn. I.p.v. oogheelkunde is gewerkt aan andere delen.
5. Herziening richtlijn 'acute infectieuze diarree' (jaar 3).	5. Hoofdstukken zijn gereed en geaccordeerd door de wetenschappelijke verenigingen.	5. Er is gewerkt aan de conceptrichtlijn, de hoofdstukken zijn zo goed als gereed. Eindresultaat wordt voorzien 2023.

- Korte toelichting van de uitvoering

De SWAB richtlijn 'Management of febrile neutropenia' is in juni 2022 definitief door het SWAB-bestuur en deelnemersraad vastgesteld, evenals de SWAB-richtlijn 'Approach to suspected Antibiotic Allergy' in juni 2022. De adviezen van deze beide richtlijnen zijn verwerkt in het nationale antibioticaboekje SWAB-ID. Sinds het voorjaar 2020 is de SWAB eindverantwoordelijk voor de Leidraad Medicamenteuze behandeling COVID-19 (infectie met SARS–CoV-2), welke zeer frequent ge-update wordt, en in vrijwel alle Nederlandse ziekenhuizen de basis voor het medicamenteuze beleid is. In 2022 is de leidraad omgezet naar een richtlijn; tevens wordt een flexibel module m.b.t. recente ontwikkelingen continue verder up to date gehouden. Verdere activiteiten in 2022 van de commissie waren: de geldigheid van de richtlijn MRSA dragerschap uit 2012 is na consultering van deskundigen met vijf jaar verlengd. De voorzitter van de richtlijncommissie CAP (prof. dr. Prins) is ook lid van de werkgroep Herziening NHG standaard Acuut hoesten, teneinde de adviezen voor de 1e en 2e lijn goed op elkaar af te stemmen.

Download van SWAB.nl | 2026-11-19 03:00

Buiten de subsidie uitgevoerde activiteiten

- Nationaal antibioticaboekje SWAB-ID

SWAB-ID 3.0 heeft eind 2019 het huidige SWAB-ID 2.0 vervangen. In de loop van 2022 zijn een aantal inhoudelijke updates geweest. Vermeldenswaard zijn in het bijzonder een nieuwe pagina met adviezen over het beleid rondom allergie voor antibiotica, o.b.v. de recente SWAB richtlijn over dit onderwerp. Ook zijn de nieuwe EUCAST doseringsadviezen geïmplementeerd, met dosisadviezen voor de behandeling van micro-organismen met "I" gevoeligheid. Ook zijn er na inventarisatie van gebruikerswensen totaal vijf extra technische modaliteiten mogelijk gemaakt. Zo is nu de optie: 'Dosering bij I (intermediaire) resistentie' mogelijk bij middelen naast de categorie 'Grenswaarden' en 'Standaarddosering'. Ook is er een extra button op de homepage toegevoegd over 'doseringstabel I resistentie'.

In 2022 zijn er opnieuw nieuwe instellingen aangesloten als abonnees, waardoor inmiddels 85% van de Nederlandse ziekenhuizen, inclusief de ziekenhuizen in de Antillen, gebruik maakt van SWAB-ID als platform voor het lokale web-based antibioticumboekje. Tevens is de landelijke versie op internet vrij beschikbaar en dient als basis voor elk ziekenhuis.

Werkzaamheden	Beoogd resultaat	Behaald resultaat
1. Redactie nationaal Antibioticaboekje: Onderhoud en verdere ontwikkeling SWAB-ID 3.0; tevens hosting (landelijke versie).	1. Functionerend digitaal nationaal Antibioticaboekje (SWAB-ID 3.0) met ±35 lokale versies. Redactie SWAB-ID (ook kinderen).	1. Uitgevoerd zoals gepland, met inhoudelijke updates in mei, aug, okt, en dec 2022.
2. Onderhoud en hosting SWAB-ID.	2. Idem.	2. Uitgevoerd zoals gepland.
3. Bijdrage ziekenhuizen SWAB-ID.	3. Idem.	3. Bijdragen van ziekenhuizen zijn ontvangen zoals gepland.
4. Reservering nieuwe updates SWAB-ID-software.	4. Idem.	4. Update software en uitbreiding van totaal vijf modaliteiten (gebruikerswensen) in december 2022.

Download van SWAB.nl | 2026-11-19 03:00

2.2.2 Antimicrobial Stewardship

Doelstelling: Implementatie van richtlijnen voor goed antibioticagebruik en begeleiden van Antimicrobial Stewardship in Nederlandse ziekenhuizen.

- Deelactiviteit B1 - Antimicrobial Stewardship

Werkzaamheden	Beoogd resultaat	Behaald resultaat
1. Antimicrobial Stewardship Monitor (AMSM).	1. Participatie 35 ziekenhuizen, inventarisatie A-team activiteiten.	1. Overeenkomst met 25 ziekenhuizen waarvan 19 met data in productie en zichtbaar in het dashboard. Daarmee passend binnen de begroting. Oplevering dashboard: beschrijvingen, exploratief en indicatoren.
2. Deskundige Antimicrobial Stewardship (DAS).	2. Bijeenkomst/cursus DAS.	2. 08-04-2022 succesvolle DAS middag over barrières, gedragsverandering en richtlijn urineweginfecties. Visiedocument besproken en van feedback voorzien.
3. A-team meeting.	3. A-team meeting (voor specialisten en ondersteuners).	3. Goed beoordeelde hybride bijeenkomst op 30-06-2022.
4. Coördinatie werkgroep Antimicrobial Stewardship.	4. Coördinatie werkgroep.	4. Voldoende afvaardiging van de verschillende beroepsgroepen, inclusief verpleegkundig specialisten/ verpleegkundigen. OPAT-activiteiten in zorgnetwerk en rol SWAB afgestemd (revisie praktijkgids). Coördinatie van landelijke initiatieven die raken aan de Antimicrobial Stewardshipmonitor (bijv. zorgnetwerken, LCG).
5. ESCMID-SWAB Antimicrobial Stewardship Postgraduate Course.	5. ESCMID-SWAB Antimicrobial Stewardship Postgraduate Course (voor specialisten).	5. Succesvolle eerste editie van de ESCMID-SWAB Antimicrobial Stewardship Postgraduate Course heeft plaatsgevonden van 13-06-2022 t/m 18-06-2022.

- Korte toelichting van de uitvoering

Alle werkzaamheden staan in het doel van de A-teams in Nederlandse ziekenhuizen optimaal te laten functioneren. Een belangrijke ontwikkeling heeft plaatsgevonden binnen de Antimicrobial Stewardshipmonitor (AMSM). Na een fase van pilots – het ontwerpen van een interactief dashboard voor spiegelinformatie over antibioticagebruik en het rekruteren van ziekenhuizen – zijn we na dit jaar in de volgende fase beland. De focus komt te liggen op data-validatie, actieve terugkoppeling van data, gestage groei van het aantal ziekenhuizen en doorontwikkeling van het interactieve dashboard. Momenteel is er een overeenkomst met 25 ziekenhuizen waarvan 19 met data in productie en zichtbaarheid in het dashboard. We hebben daarnaast met behulp van de deelnemende A-teams het dashboard verder verbeterd. Tevens zijn de eerste stappen gezet om met behulp van ICD-10 en DBC-codes patiënten met 'Community-Acquired Pneumonia' te identificeren om bij hen het antibioticabeleid te kunnen weergeven. Er zijn iets minder ziekenhuizen 'aangesloten' bij de AMSM, met name vanwege budgettaire beperkingen. De andere reden is dat een goede aansluiting een investering van tijd en energie door de SWAB (i.s.m. MRDM) vereist, waardoor het verstandiger is om niet te veel ziekenhuizen tegelijk in dezelfde aansluit- en aanleverfase te laten zijn.

We blijven de 'Deskundige Antimicrobial Stewardship' (DAS'ers) actief ondersteunen door betrokkenheid van hen in de werkgroep en een aparte jaarlijkse bijeenkomst. De A-teams hebben we handvatten gegeven door het document 'Alternatieven voor carbapenems bij de behandeling van ESBL-producerende Enterobacterales en opties bij carbapenemresistentie' op te stellen.

In juni 2022 heeft in Nederland de eerste editie van de internationale 5-daagse basiscursus in Antimicrobial Stewardship plaatsgevonden. Deze basiscursus is ontwikkeld door de SWAB in samenwerking met de ESCMID en is onderdeel van de 2-jarige Europese masteropleiding 'Antimicrobial Stewardship' van de ESCMID. Tijdens deze basiscursus treden ervaren collega's vanuit de SWAB op als spreker en/of begeleider. In de ochtenden werden algemene principes van verantwoord antibioticabeleid besproken. In de middagen

Download van SWAB.nl | 2026-11-19 03:00

waren er interactieve sessies die vooral gingen over ‘meten en verbeteren’, en is er een begin gemaakt aan een Stewardship implementatie project die deelnemers in hun eigen ziekenhuis verrichten.

Buiten de subsidie uitgevoerde activiteiten

- Alternatieven voor carbapenems bij de behandeling van ESBL-producerende Enterobacterales en behandelopties bij carbapenemresistentie.

In 2022 heeft de SWAB-werkgroep Antimicrobial Stewardship een document opgesteld over alternatieven voor antibiotica uit de carbapenem-klasse bij de behandeling van ESBL-producerende Enterobacterales en behandelopties bij carbapenemresistentie. Hierin wordt de potentiële plaats van nieuwe en oude carbapenemsparende middelen voor de Nederlandse situatie uiteengezet. Het definitieve document is in 2022 geaccordeerd door het SWAB-bestuur en de deelnemersraad en is te vinden via de SWAB-website.

- Deelactiviteit B2 - Communicatie Resistentie en Antibioticabeleid.

Werkzaamheden	Beoogd resultaat	Behaald resultaat
1. SWAB Symposium	1. SWAB Symposium.	1. Hybride SWAB symposium op 30-06-2022 met een zeer positieve beoordeling.
2. SWAB Webinar	2. SWAB webinar op of rond Antibiotic Awareness Day.	2. - SWAB Webinar op 24-11-2022 georganiseerd door het bestuur en beleidsmedewerker. - In samenwerking met regionale zorgnetwerken ABR heeft SWAB een gezamenlijk webinar georganiseerd op 21-11-2022 die in het teken stond van antibiotica-allergie en de relatie tot Antimicrobial Stewardship.
3. SWAB Website	3. - Actueel houden van website www.swab.nl voor publiek en professionals en andere stakeholders. - Uitbereiding, onderhoud en hosting SWAB website. - Nieuwsbrief per mail voor professionals 1x per 3-4 maanden.	3. - SWAB website wordt up to date gehouden en website functionaliteiten zijn uitgebreid. - 3x digitale SWAB nieuwsbrief uitgebracht.

- Korte toelichting van de uitvoering

Het jaarlijkse SWAB symposium heeft in 2022 voor het eerst in hybride vorm plaatsgevonden op 30 juni 2022 met een grote opkomst van totaal 285 aanmeldingen. Tevens was er een succesvolle integratie met de nationale SWAB A-team meeting (tevens in hybride vorm). Het symposium is beoordeeld met een 7,8 gemiddeld en de A-team meeting met een 7,9 gemiddeld. Na twee succesvolle edities van het SWAB Webinar in het kader van de ‘World Antimicrobial Awareness Week’ (WAAW) heeft het SWAB bestuur wederom op 24 november 2022 een webinar georganiseerd. Er waren 665 deelnemers online aanwezig en het webinar is beoordeeld met een 8,1 gemiddeld. Daarnaast heeft het SWAB bestuur tijdens de WAAW de samenwerking opgezocht met de Regionale Zorgnetwerken ABR en gezamenlijk een webinar georganiseerd op 21 november 2022 die in het teken stond van antibiotica-allergie en de relatie tot Antimicrobial Stewardship. Dit webinar is terug te kijken via de SWAB website.

Het doel van de SWAB website is het bevorderen van kennis over resistentievorming en antibioticabeleid in Nederland, om daarmee het gebruik van antibiotica te optimaliseren. Via onze website kunnen we alle zorgprofessionals, beleidsmakers en andere geïnteresseerden nog beter informeren en ondersteunen bij het

Download van SWAB.nl | 2026-11-19 03:00

optimaliseren van de kwaliteit van het antibioticabeleid in Nederland. De websitegebruiker heeft kosteloos toegang tot de SWAB richtlijnen, NethMap en het Nationale Antibioticaboekje van de SWAB (SWAB-ID). Op de website staat ook uitgebreide informatie voor niet-professionals en de Nederlandse bevolking. Het beheer van de website gebeurt door de beleidsmedewerker waardoor wijzigingen direct doorgevoerd kunnen worden en direct te zien zijn op de website. Gedurende het jaar 2022 is er gewerkt aan de techniek en aan diverse uitbreidingen van de SWAB website, zowel aan de voorkant (website) als aan de achterkant (CMS).

In 2021 is de SWAB gestart met het verzorgen van een SWAB-nieuwsbrief die drie keer per jaar wordt verstuurd, ook in 2022 zijn er drie SWAB nieuwsbrieven verstuurd naar bijna 1000 ontvangers. Deze nieuwbrief is een communicatiemiddel waarmee we actief informatie over antibioticabeleid zenden en de verbinding opzoeken met de achterban. Het doel van de nieuwsbrief is alle zorgprofessionals, beleidsmakers en andere geïnteresseerden nog beter te informeren over resistentievorming en antibioticabeleid in Nederland, om daarmee het gebruik van antibiotica te optimaliseren.

Download van SWAB.nl | 2026-11-19 03:00

2.2.3 Werkgroep Surveillance Antibioticaresistentie

Doelstellingen:

- Expertise Surveillance Antibioticaresistentie
- Coördinatie van de Werkgroep Gevoeligheidsbepalingen; beoordelen (Europese) wijzingen in de breekpunten; expertise gevoeligheidsbepalingen

- Deelactiviteit C1 - Coördinatie van Werkgroep surveillance antibioticaresistentie.

Werkzaamheden	Beoogd resultaat in meetbare termen	Behaald resultaat
1. Expertise antimicrobiële resistentie en Gevoeligheidsbepalingen; coördinatie werkgroep; analyse resistentiegegevens; breekpunten vaststellen en updaten.	1. - NethMap 2022. - EUCAST-tabel 2020, updates & Rationale documenten van de subwerkgroep etc.	1.- NethMap is op schema uitgekomen en NethMap data zijn gepresenteerd tijdens het SWAB symposium op 30-06-2022. - I.s.m. RIVM publicatie m.b.t. multiresistente micro-organismen bij patiënten uit Oekraïne, met name m.b.t. genotype, publicatie van deze data in Eurosurveillance dec 2022. - I.s.m. RIVM inventarisatie gemaakt van fenotypische gevoeligheid bij multiresistente stammen van patiënten uit Oekraïne; analyse gestart, publicatie volgt in 2023. - Hoge doseringstabel bij 'I' gevoeligheid gemaakt voor nationale SWAB boekje. - EUCAST update 2021 beoordeeld en gecommuniceerd naar het veld. - Inventarisatie welke fenotypische gevoeligheidsbepalingen de UMC's kunnen uitvoeren voor de laatste-lijns-reservemiddelen die deels via het RIVM beschikbaar worden; publicatie op de SWAB-website.
2. Opzetten structurele samenwerking met ISIS-AR.	2. - 2-4 meetings met ISIS-AR. - Opzetten concept Samenwerkingsconvenant.	2. Goede stappen gezet in de samenwerking. Gezamenlijk project tot stand gebracht m.b.t. patiënten uit Oekraïne.

- Korte toelichting van de uitvoering

De beoogde resultaten van de werkgroep zijn gehaald. De werkgroep is bij elkaar geweest om verbetering in NethMap door te voeren. Niet alleen wordt het werk van reviewen hoofdstukken nu verdeeld over de werkgroepleden, ook is er gewerkt aan een visuele verbetering van NethMap. In 2022 is er een nieuw project opgestart i.s.m. het RIVM m.b.t. gevoeligheidsbepalingen bij patiënten uit Oekraïne. Tabel die hoort bij de nieuwe definitie van de uitslag 'I' van de gevoeligheidsbepalingen, is aangeleverd ten behoeve van het landelijke SWAB-ID antibioticaboekje. Op deze manier kunnen de behandelaren eenvoudig de minimale doseringen die bij de microbiologische uitslagen horen terugvinden.
In de 2021 update is er een nieuwe wijze van het weergeven van breekpunten in de Europese EUCAST tabellen. Dit zijn de breekpunten die tussen haakjes staan, hierover is in een webinar van de WAMM een toelichting op gegeven. Overige wijzigingen, zoals het vaststellen van aparte breekpunten t.b.v. screening zijn ook toegelicht. De inventarisatie van beschikbare gevoeligheidsbepalingen voor laatste-lijns-reservemiddelen die bij de UMC's kunnen worden uitgevoerd is gepubliceerd op de SWAB-website.

Met het RIVM, Centrum Infectieziekteonderzoek, Diagnostiek en laboratorium Surveillance (IDS) en met Centrum Epidemiologie en Surveillance van Infectieziekten (EPI waar ISIS-AR onder valt, deze data worden

Download van SWAB.nl | 2026-11-19 03:00

gebruikt voor NethMap) zijn goede stappen gezet in de samenwerking. Er is een gezamenlijk project tot stand gebracht m.b.t. multiresistente micro-organismen bij patiënten uit Oekraïne, met name m.b.t. genotype. Publicatie van deze data in Eurosurveillance dec 2022: “Phenotypic and predictive genotypic resistance in gram negative bacterial strains from Ukrainian refugees. An investigation to determine what would be the best empirical antibiotic treatment for sepsis when no data is available yet” (Antoni P.A. Hendrickx, et al. Eurosurveillance 2022; Volume 27, Issue 50, 15/Dec/2022).
Tevens heeft de werkgroep surveillance antibioticaresistentie een inventarisatie gemaakt van fenotypische gevoeligheid bij multiresistente stammen van patiënten uit Oekraïne. De analyse is gestart en de publicatie volgt in 2023.

Download van SWAB.nl | 2026-11-19 03:00

2.2.4 Werkgroep Surveillance Antibioticagebruik in Nederland

Doelstelling: Surveillance van Antibioticagebruik in Nederland.

- Deelactiviteit D1 - Surveillance Antibioticagebruik in Nederland.

Geplande werkzaamheden	Beoogd resultaat	Behaald resultaat
1. Intramurale surveillance	1. Intramurale gebruiksgegevens 2021 op instellingsniveau (DDDs).	1.Rapportage in NethMap 2023.
2. Extramurale surveillance	2. - Extramurale gebruiksgegevens 2021 op landelijk niveau (DDDs) en op regionaal niveau (DDDs). - SABEL-indicatoren PHARMO Huisartsendata.	2. - Rapportage in NethMap 2022. - Regionale gebruiksgegevens via SWAB website. - Rapportage SABEL-indicatoren wordt waarschijnlijk vervolgd in 2023.
3. Antibioticagebruik in verpleeghuizen	3. Gebruiksgegevens van de verpleeghuizen over 2021 (DDDs).	3. Rapportage in NethMap 2023.
4. Rapportages	4. - Publicatie van de gebruiksgegevens in NethMap. - Feedback van gebruik in 2021 aan deelnemende ziekenhuizen en verpleeghuizen. - Rapportage over antibioticagebruik in Nederland aan ECDC. - Rapportage van zowel extramurale als intramurale gebruiksgegevens via de SWAB website.	4. Alle benodigde rapportages zijn aangeleverd en alle huizen hebben individuele feedback ontvangen.
5. Commissiewerk	5. Activiteiten en expertise gedeeld met Kerngroep surveillance ABR, Werkgroep veterinair antibioticagebruik (WVAB) van de KNMvD en ECDC.	5. Activiteiten werkgroepvoorzitter: - Meerdere vergaderingen WVAB, beoordeling diverse formularia diergeneeskunde, input beleidsstukken; input voor herpositionering WVAB. - ESAC-Net DNCC phone meeting.

- Korte toelichting van de uitvoering

De werkgroep heeft haar activiteiten op de bekende wijze voortgezet en de beoogde resultaten zijn behaald. Surveillance van gebruiksgegevens over intra-en extramurale data zijn verzameld en zoals afgesproken in NethMap gerapporteerd. Tevens heeft de werkgroepvoorzitter diverse activiteiten verricht en haar expertise gedeeld met de kerngroep surveillance ABR, WVAB en ECDC.

Download van SWAB.nl | 2026-11-19 03:00

2.2.5 Beleidsvorming en bestuur SWAB

Doelstelling: Verder ontwikkelen van een verantwoord en succesvol beleid op het gebied van antibioticaresistentie en antibioticagebruik in Nederland.

- Deelactiviteit E1 - Activiteiten dagelijks bestuur en de organisatie van de Stichting.

Geplande werkzaamheden	Beoogd resultaat	Behaald resultaat
1. Dagelijks bestuur SWAB	1. - Bestuur en organisatie van de Stichting in haar geheel als dagelijkse verantwoordelijkheid. - Jaarverslag opstellen. - Coördinatie en advies t.a.v. het actuele antibioticabeleid vraagstukken. - Minimaal 5 x vergadering van het bestuur met de deelnemersraad en 20 x DB vergadering. - Beleidsvorming en implementatie. - Overleg met moederverenigingen (NVII, NVMM, NVZA) en stakeholders (RIVM, FMS, CBG, IGJ, ABR zorgnetwerken).	1. - 5x vergadering van de deelnemersraad met het bestuur en 22x DB vergadering. - Rapportage van de activiteiten van de Stichting zijn opgenomen in het Jaarverslag 2022, deze is gepubliceerd op de SWAB website. - Adviezen over actuele vraagstukken zijn opgesteld en gepubliceerd op de SWAB website. - Overleg en afstemming (digitaal en/of live) van het beleid met moederverenigingen (NVII/NIV, NVMM, NVZA), verdere betrokken verenigingen (NVIC, NVK, NHG, Verenso, KNMvD, KNMP) en andere stakeholders (RIVM, FMS, CBG, IGJ, RZN ABR enz.) heeft plaatsgevonden. - Samenwerkingsafspraken opstellen met moederverenigingen, betrokken verenigingen en andere stakeholders. - Reguliere overleggen met de NHG en concrete planning voor oprichten WG Stewardship in de eerste lijn is begonnen. - Ad hoc adviezen zijn uitgebracht voor stakeholders, zoals NVWA. - Heidag van dagelijks bestuur en werkgroepvoorzitters met als thema '*Strategische ontwikkeling van de SWAB'*; opstellen van inventarisatie document met onderwerpen en verdere stappen gezet in de vormgeving middellange en langere termijn plan. - I.s.m. RIVM bestelprocedure ingericht voor laatste-lijns-antibiotica die grotendeels niet (rechtstreeks) verkrijgbaar zijn in NL.
2. Beleidsvorming en implementatie	2. - Aanstellingen beleidsmedewerker en secretaresse. - Beleidsaanbevelingen. - Projectdocumenten samengesteld door beleidsmedewerker. - Projectcoördinatie, beheer website. - Administratieve en organisatorische ondersteuning van het bestuur en de Stichting, onder meer correspondentie. - Ondersteunen bij beleidsvorming en implementatie.	2. Werkzaamheden beleidsmedewerker & secretaresse zijn gecontinueerd en uitgevoerd zoals beschreven.
3. Professionalisering	3. Procesverbetering, ontwikkeling verbeterde governance van data, visiedocument SWAB.	3. De financiële administratie is verder geprofessionaliseerd en de governance is verder verbeterd. Er heeft een strategisch overleg plaatsgevonden met bestuur en werkgroepvoorzitters met als resultaat een verslag met concrete beleidshandvatten.

Download van SWAB.nl | 2026-11-19 03:00

- Korte toelichting van de uitvoering

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor de sturing en organisatie van de Stichting, en voor het dagelijks werk dat hiervoor moet worden verricht. Zij initieerde en coördineerde de activiteiten van de Stichting en kwam daartoe een aantal malen bijeen, naast vele telefonische/online vergaderingen. Een van de belangrijkste taken van de SWAB is het uitstippelen van optimaal beleid in ziekenhuizen op het gebied van verantwoord antibioticagebruik. Dit omvat naast de effectieve behandeling zowel het voorkomen van resistentie als, indien eenmaal opgetreden, een adequate behandeling. Voorbeelden van de instrumenten die de SWAB hiervoor heeft ontwikkeld in de loop van de jaren zijn: surveillance van resistentie, surveillance van gebruik, ontwikkeling van richtlijnen voor antibioticagebruik, het ontwikkelen van het antibioticaboekje SWAB-ID en Antimicrobial Stewardship. Inmiddels wordt in de ziekenhuizen met deze instrumenten gewerkt. Het doorontwikkelen van beleid op het terrein van optimaal antibioticagebruik gebeurde in 2022 dan ook steeds in continue afstemming met het veld en stakeholders. In 2022 heeft de SWAB in samenwerking met het RIVM en andere veldpartijen actie ondernomen om te voorzien in de toenemende behoefte aan laatste-lijns-antibiotica bij patiënten met infecties veroorzaakt door Bijzonder Resistent Micro-Organisme (BRMO). Deze laatste-lijns-antibiotica zijn echter niet altijd in Nederland via de farmaceutische groothandel verkrijgbaar. De SWAB heeft een projectgroep ingericht om een bestelprocedure in te richten en de volgende reserve antibiotica beschikbaar te maken: *ampicilline-sulbactam en aztreonam*. De bestelprocedure is te vinden via de SWAB-website. Tevens heeft de SWAB in kaart gebracht welke academische centra gevoeligheidsbepalingen voor deze middelen goed kunnen uitvoeren, deze tabel is ook te vinden via dezelfde webpagina (zie ook activiteit C1).

Ondanks dat de COVID-19 pandemie ook in 2022 nog steeds gaande was, heeft de Stichting haar werkzaamheden volgens planning voortgezet. Het bestuur heeft volgens planning twee nieuwe richtlijnen goedgekeurd en naar aanleiding van actuele vraagstukken ad hoc nieuwe adviezen opgesteld over actuele antibioticabeleid, deze adviezen zijn gepubliceerd op de SWAB-website. Een belangrijke activiteit in 2022 was het werk aan de leidraad ‘Medicamenteuze behandeling voor patiënten met COVID-19 (infectie met SARS–CoV-2)’ in samenwerking met de FMS, waarbij de leidraad is omgezet naar een richtlijn: tevens wordt een flexibel module m.b.t. recente ontwikkelingen continue verder up to date gehouden. Het SWAB-bestuur organiseerde in 2022 een strategisch overleg met de werkgroepvoorzitters. Het doel was om samen tot een aantal punten te komen waarmee we het middellange- en langere termijnbeleid van de Stichting voor de komende jaren nog beter kunnen toespitsen en onze organisatie verder kunnen versterken. Dit heeft zich geresulteerd in een verslag waarin wordt ingegaan op de visie, missie & doelstellingen van de SWAB, en de strategieën die kunnen worden gevolgd om deze doelstellingen te bereiken. Ook werd er aandacht besteed aan de uitdagingen en knelpunten waar de SWAB op dit moment mee te maken heeft, en mogelijk ook in de toekomst.

In 2022 vond continuering plaats van de werkzaamheden van de beleidsmedewerker en secretaresse, zij fungeren beiden als een belangrijke steunpilaar in de organisatie. Er hebben totaal vijf SWAB-vergaderingen van de deelnemersraad met het bestuur plaatsgevonden, digitaal vergaderen werd afgewisseld met live vergaderen. Om bovenstaande punten te realiseren vergaderde het dagelijks bestuur (naast de vergaderingen met de deelnemersraad) 1 keer per 2 weken (meestal online) en ad hoc op kortere termijn indien noodzakelijk.

Buiten de subsidie uitgevoerde activiteiten

- Tijdelijke werkgroep ‘Lijst essentiële antimicrobiële middelen in NL’

Regelmatig doen zich tekorten voor van antibiotica die essentieel worden geacht voor de Nederlandse gezondheidszorg. Naar aanleiding van meerdere signalen die VWS hierover heeft ontvangen, heeft het ministerie de SWAB benaderd om gezamenlijk met andere partijen (IGJ, CBG) een overzicht te genereren betreffende welke antibiotica essentieel zijn voor de 1e en 2e lijn gezondheidszorg. Indien helder in kaart wordt gebracht, kan dit sturend zijn voor een anticiperend beleid; dit kan bijvoorbeeld inhouden het aanleggen van voorraden van bepaalde antibiotica, of het maken van Europese afspraken over productie van

Download van SWAB.nl | 2026-11-19 03:00

bepaalde middelen. Een SWAB-werkgroep, met afvaardiging van de NVMM, NIV/NVII, NVK, NHG, NVZA en KNMP, heeft in 2022 een definitieve versie opgesteld van dit document.

- Ontwikkelen Data Sharing Agreement (DSA) met het RIVM

De SWAB werkgroep Surveillance Antibioticagebruik heeft tot doel een structurele surveillance van humaan antibioticagebruik in Nederland te organiseren in de extramurale- en intramurale sector. De surveillance van antibioticagebruik omvat het verzamelen, interpreteren en verspreiden van gegevens over antibioticagebruik. Inzicht in het gebruik van antibiotica is nodig om het verband tussen resistentieontwikkeling en antibioticagebruik te kunnen bestuderen. Op de continuïteit van de surveillance ook in de toekomst te kunnen borgen, heeft de SWAB met het RIVM een DSA ontwikkeld inzake de uitwisseling van gegevens en samenwerking ten behoeve van de surveillance van antibioticagebruik. Het doel hierbij is het gezamenlijk uitvoeren van surveillance van het gebruik van antibiotica in Nederlandse ziekenhuizen en het gezamenlijk rapporteren van de resultaten en interpretatie van die surveillance data. Het gaat hierbij om uitsluitend anonieme gegevens. De inhoudelijke verwerking van gegevens, de analyses, de rapportage en eventuele publicaties worden allen in overleg afgestemd met de SWAB.

- Stewardship in de 1e lijn

Het RIVM heeft met diverse samenwerkingspartners een systeem ontwikkeld waarmee in de 1e lijn de kwaliteit van het gebruik van antibiotica kan worden verbeterd en bewaakt; het Juist Gebruik van Antibiotica (JGAB) systeem. JGAD is via de 10 Regionale Zorgnetwerken Antibioticaresistentie uitgerold. Het RIVM en VWS wil dat het eigenaarschap voor dit kwaliteitsproject bij het veld komt, en zoekt een veldpartij om de regierol te vervullen. De SWAB is hiervoor in 2022 benaderd en heeft hierover meerdere overleggen gehad met diverse samenwerkingspartners. Er was consensus dat er samen met het NHG een werkgroep bij de SWAB zal worden ingericht met als focus Stewardship in de eerste lijn. De uitwerking van de plannen zullen in 2023 gecontinueerd worden.

- Overige activiteiten van het SWAB-bestuur

Het Alrijne ziekenhuis en het LUMC hebben met ondersteuning van de SWAB een wijzigingsverzoek ingediend bij de Nederlandse Zorgautoriteit om de patiëntgebonden activiteit van A-teams beter te borgen, te registreren en te financieren. Dit proces heeft 4 jaar geduurd en is drie keer afgewezen, waarbij meermaals bezwaar is ingediend door de aanvragers samen met de SWAB. Het verzoek is in 2022 uiteindelijk definitief afgewezen. De redenen van afwijzing hebben volgens de NZA te maken met de financiering en de inrichting van DBC's, omdat de voorgestelde aanpassingen te grote gevolgen voor de registratie en afrekenen zouden kunnen hebben.
Om een professionele organisatie nu en ook in de toekomst te waarborgen, heeft het SWAB-bestuur in 2022 diverse werkzaamheden uitgevoerd. In overleg met de werkgroepen zijn vicevoorzitters benoemd. Daarnaast is er gewerkt aan een noodprocedure voor het SWAB-ID om de continuïteit van het systeem 24/7 te waarborgen voor zowel het landelijke als de lokale antibioticaformularia.
Het SWAB-bestuur heeft ook in 2022 contact gehad met diverse stakeholders en ad hoc adviezen uitgebracht. Met de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) en Koninklijke Nederlandse Maatschappij voor Diergeneeskunde (KNMvD, onderdeel van de SWAB deelnemersraad) is er input geleverd over welke vormen van resistentie die vanuit de voedselketen de humane gezondheidszorg bereiken, de hoogste prioriteit hebben om via regelgeving aan te pakken. Hiervoor hebben diverse overleggen plaatsgevonden en vervolgens een enquête t.b.v. de strategische doorontwikkeling van het NVWA-beleid omtrent AMR.

Download van SWAB.nl | 2026-11-19 03:00

2.2.6 NethMap

Doelstelling: Eindredactie en hoofdredacteurschap NethMap (vanuit SWAB, samen met CIb) en in afstemming met MARAN.

- Deelactiviteit F1 - Eindredactie NethMap tezamen met CIb

Werkzaamheden	Beoogd resultaat	Behaald resultaat
1. Redactie NethMap en mede hoofdredacteurschap NethMap 2022, presentatie NethMap gegevens.	1. NethMap 2022/MARAN.	1. Resultaat behaald. NethMap is op schema gepubliceerd en NethMap data zijn gepresenteerd tijdens het SWAB symposium op 30-06-2022.
2. Digitalisering & E-summary.	2. Digitalisering & E-summary NethMap 2022.	2. In de maak. Doel niet volledig behaald, zie toelichting.

- Korte toelichting van de uitvoering

Er werd dit jaar met een nieuwe hoofdredacteur gewerkt. De werkgroep surveillance antibioticaresistentie is dit jaar heel actief betrokken geweest bij het reviewen van de door externe redacteurs geschreven hoofdstukken van NethMap. Ook is de werkgroep om advies gevraagd ten aanzien van de inhoudelijke samenstelling van hoofdstuk ISIS-AR. Dit heeft het stuk inhoudelijk beter gemaakt en geresulteerd in een nieuwe indeling van zowel de samenvatting als het ISIS-AR hoofdstuk voor 2023. Tevens denken wij dat de kwaliteit van NethMap 2022 aanzienlijk is verbeterd omdat dit jaar het review proces vanuit de SWAB door meerdere artsen-microbioloog (werkgroepleden) is gedaan. Het doel ten aanzien van de digitalisering van NethMap is niet volledig behaald door persoonlijke omstandigheden van de collega die deze taak toebedeeld heeft gekregen. In 2023 wordt gekeken hoe dit verder opgepakt kan worden.

Download van SWAB.nl | 2026-11-19 03:00

3) Samenvatting & milestones: terugblik en vooruitkijken naar de nabije toekomst

De Stichting bestaat uit een dagelijks bestuur, deelnemersraad en diverse werkgroepen waarbij gewerkt wordt volgens de statuten en een huishoudelijk reglement. Binnen de organisatie zijn ruim 150 professionals actief. De aangestelde beleidsmedewerker en secretaresse ondersteunen en faciliteren het bestuur en de Stichting in al haar taken en activiteiten. Het bestuur vergadert meermaals per maand en handelt veel dagelijkse taken af, samen met het bureau. Tevens overlegt het bestuur regelmatig met een grote groep stakeholders en samenwerkingspartners. Om de doelstellingen adequaat uit te kunnen voeren moet er veel werk verzet worden. Onze kernactiviteiten zijn ondergebracht in de werkgroepen met ieder hun eigen doelstelling en verantwoordelijkheden. Het afgelopen jaar heeft de SWAB haar werkzaamheden zoals gepland uitgevoerd.

Vanaf het begin van de COVID-19-pandemie in Nederland heeft de SWAB de coördinatie, inhoudelijke samenstelling en communicatie van de adviezen t.a.v. de medicamenteuze behandeling voor patiënten met COVID-19 op zich genomen. De FMS werd als partner hierin betrokken en de redactiegroep werd uitgebreid om een nog bredere expertise op te nemen. Inmiddels (dd. 31 december 2022) zijn er 32 versies van dit leidraaddocument met tussentijdse addenda gepubliceerd in samenwerking met het CIB, NVZA, NVMM, NVII, NVIC, NVK, NVALT, en de FMS. Naar mate er meer data van wetenschappelijk hogere kwaliteit beschikbaar kwamen, werden de eisen om publicaties op te nemen geleidelijk aangescherpt en is de leidraad door SWAB en FMS in 2022 verder ontwikkeld naar een richtlijn. Deze SWAB-FMS richtlijn 'Medicamenteuze behandeling voor patiënten met COVID-19' is vanaf november 2022 door SWAB en FMS gepubliceerd op de website van het kennisinstituut van de FMS en wordt zeer frequent ge-update. Voor de behandeladviezen van patiënten die zowel bij de eerste lijn als bij ziekenhuizen gezien kunnen worden is een nauwe afstemming met het NHG gebeurd om deze goed op elkaar af te stemmen. Deze richtlijn is in vrijwel alle Nederlandse ziekenhuizen de basis voor het medicamenteuze COVID-19 beleid.

Het bestuur kijkt samen met de deelnemersraad en de leden van de werkgroepen ook wat de andere activiteiten betreft, tevreden terug op een succesvol jaar 2022. De Stichting heeft ook in 2022 weer actief de samenwerking opgezocht met de moederverenigingen en diverse stakeholders. Daarbij zijn er samenwerkingsafspraken en/of samenwerkingsovereenkomsten opgesteld. In de loop van 2022 zijn een aantal inhoudelijke updates geweest voor het SWAB-ID – het nationale antibioticumformularium – na inventarisatie van gebruikerswensen. Hierdoor zijn er een vijftal extra technische modaliteiten beschikbaar. Ook in 2022 zijn er weer een aantal nieuwe instellingen aangesloten als abonnees, waardoor het overgrote deel van de Nederlandse ziekenhuizen, inclusief de ziekenhuizen in de Antillen, nu gebruik maakt van SWAB-ID als platform voor het lokale web-based antibioticumboekje. In 2022 is de revisie van CAP-richtlijn (community-acquired pneumonia) opgestart en is de SWAB-richtlijn 'Management of febrile neutropenia' in juni 2022 definitief door het SWAB-bestuur en deelnemersraad vastgesteld, evenals de SWAB-richtlijn 'Approach to suspected antibiotic allergy' in juni 2022. De adviezen van beide richtlijnen zijn verwerkt in het nationale antibioticaboekje SWAB-ID. De geldigheid van de richtlijn 'MRSA-dragerschap' uit 2012 is na consultering van deskundigen met vijf jaar verlengd. Daarnaast is de voorzitter van de richtlijncommissie CAP (prof. dr. Prins) ook lid van de werkgroep 'Herziening NHG standaard Acuut hoesten', teneinde de adviezen voor de 1e en 2e lijn goed op elkaar af te stemmen. De SWAB Surveillance activiteiten zijn goed verlopen. Surveillance van gebruiksgegevens over intra-en extramurale data zijn verzameld en gerapporteerd in NethMap 2022. Daarnaast is de data van 2021 met analyse van resistentiegegevens beschikbaar gekomen voor NethMap 2022. Ondertussen zijn er 25 ziekenhuizen betrokken bij de Antimicrobial Stewardship monitor (AMSM), waarvan data van 19 ziekenhuizen zichtbaar zijn in het interactieve dashboard. In 2022 heeft de SWAB in samenwerking met het RIVM en andere veldpartijen, actie ondernomen om te voorzien in de toenemende behoefte aan laatste-lijns-antibiotica bij patiënten met infecties veroorzaakt door Bijzonder Resistent Micro-Organisme (BRMO). Deze laatste-lijns-antibiotica zijn echter niet altijd in Nederland via de farmaceutische groothandel verkrijgbaar. De SWAB heeft een projectgroep ingericht om een

Download van SWAB.nl | 2026-11-19 03:00

bestelprocedure in te richten en de volgende reserve antibiotica beschikbaar te maken: *ampicilline-sulbactam*, *aztreonam* en *cefiderocol*. De bestelprocedure is te vinden via de SWAB-website. Tevens heeft de SWAB in kaart gebracht welke academische centra gevoeligheidsbepalingen voor deze middelen goed kunnen uitvoeren, deze tabel is ook te vinden via dezelfde webpagina.

In juni 2022 heeft in Nederland de eerste editie van de internationale 5-daagse basiscursus in Antimicrobial Stewardship plaatsgevonden. Deze basiscursus is ontwikkeld door de SWAB in samenwerking met de ESCMID en is onderdeel van de 2-jarige Europese masteropleiding 'Antimicrobial Stewardship' van de ESCMID. Tijdens deze basiscursus treden ervaren collega's vanuit de SWAB op als spreker en/of begeleider voor de implementatie projecten van deelnemers. In de ochtenden werden algemene principes van verantwoord antibioticabeleid besproken. In de middagen waren er interactieve sessies die vooral gingen over 'meten en verbeteren', en is er een begin gemaakt aan een Stewardship implementatie project die deelnemers in hun eigen ziekenhuis verrichten. De succesvolle eerste leergang was helemaal volgeboekt, met een wachtlijst, en bestond uit een grote variatie van deelnemende nationaliteiten: deelnemers waren vooral van Europese origine maar kwamen ook uit Afrika, Azië en Zuid-Amerika.

Via de SWAB-website kunnen we alle zorgprofessionals, beleidsmakers en andere geïnteresseerden nog beter informeren en ondersteunen bij het optimaliseren van de kwaliteit van het antibioticabeleid in Nederland. Websitegebruikers hebben kosteloos toegang tot de SWAB-richtlijnen, NethMap en het Nationale Antibioticaboekje van de SWAB (SWAB-ID). Gedurende het jaar 2022 is er gewerkt aan een verbeterde techniek en aan diverse modulaire uitbreidingen van de SWAB-website, zowel aan de voorkant (website) als aan de achterkant in het content managementsysteem voor het beheer van de website. In 2021 is de SWAB gestart met het verzorgen van een SWAB-nieuwsbrief met als doel alle zorgprofessionals, beleidsmakers en andere geïnteresseerden nog beter te informeren over resistentievorming en antibioticabeleid in Nederland, om daarmee het gebruik van antibiotica te optimaliseren. De elektronische nieuwbrief wordt positief ontvangen en is een communicatiemiddel van de SWAB waarmee de Stichting actief informatie over antibioticabeleid en andere relevante onderwerpen kan delen en zo de verbinding kan opzoeken met de achterban. In 2022 zijn er drie SWAB-nieuwsbrieven verstuurd naar bijna 1000 ontvangers. In 2022 heeft het SWAB-symposium voor het eerst in hybride vorm plaatsgevonden met een grote opkomst van totaal 285 aanmeldingen. Tevens was er een succesvolle integratie met de nationale SWAB A-team meeting (ook hybride). Deze evenementen zijn respectievelijk met een gemiddelde van 7,8 en 7,9 (op een schaal van 0-10) beoordeeld. Na twee succesvolle edities van het SWAB webinar in het kader van de 'World Antimicrobial Awareness Week' (WAAW) heeft het SWAB bestuur wederom op 24 november 2022 een webinar georganiseerd. Er waren 665 deelnemers online aanwezig en het webinar is beoordeeld met een 8,1 gemiddeld. Daarnaast heeft het SWAB bestuur voor de WAAW de samenwerking opgezocht met de Regionale Zorgnetwerken ABR en gezamenlijk een webinar georganiseerd op 21 november 2022 die in het teken stond van antibiotica-allergie en de relatie tot Antimicrobial Stewardship. Al deze activiteiten waren belangrijke milestones die het afgelopen jaar behaald zijn en goed zijn ontvangen door de deelnemers.

Vooruitkijkend vragen de ontwikkelingen met betrekking tot antimicrobiële resistentie en snel opvolgende veranderingen in de geneeskunde als ook in de maatschappij, dat de Stichting slagvaardig (snel en doelmatig) kan inspelen op nieuwe uitdagingen. De Stichting zal hiervoor ook in 2023 weer actief de samenwerking opzoeken met de moederverenigingen en diverse stakeholders. Het SWAB-bestuur organiseerde in 2022 een strategisch overleg met de werkgroepvoorzitters. Het doel was om samen tot een aantal punten te komen waarmee we het middellange- en langere termijnbeleid van de Stichting voor de komende jaren nog beter kunnen toespitsen en onze organisatie verder kunnen versterken. Dit heeft geresulteerd in een verslag waarin wordt ingegaan op de visie, missie & doelstellingen van de SWAB, en de strategieën die kunnen worden gevolgd om deze doelstellingen ook in de toekomst te bereiken en verder uit te bouwen. Ook werd er aandacht besteed aan de uitdagingen en knelpunten waar de SWAB op dit moment mee te maken heeft, en mogelijk ook in de toekomst. Belangrijke doelen in 2023 zijn o.a. het continu blijven verbeteren van de efficiëntie van processen en goede communicatie, mede door verdere ontwikkeling van

Download van SWAB.nl | 2026-11-19 03:00

de website en een met regelmaat uitkomende nieuwsbrief blijft aan de orde. In 2023 wordt de herziening van de SWAB-richtlijnen ‘CAP’ & ‘Acute infectieuze diarree’ afgerond. Daarnaast zal in 2023 gestart worden met een nieuwe richtlijn over de randvoorwaarden voor ‘Antimicrobial Stewardship’. Centraal in het werk blijft dat de Stichting handelt vanuit de inhoudelijke kennis door deskundigen die rust bij allen die werkzaam zijn voor de Stichting.

Door de snel opvolgende veranderingen en uitdagingen die op ons afkomen met betrekking tot antimicrobiële resistentie, antibioticagebruik en ‘Antimicrobial Stewardship’, voorziet de SWAB de noodzaak tot uitbreiding van het takenpakket met de daarbij behorende financiering.
De SWAB heeft in de afgelopen jaren een grote professionaliseringsslag gemaakt door het vergroten van de slagvaardigheid van de Stichting, door in te spelen op nieuwe ontwikkelingen, en het aanvaarden van nieuwe taken (b.v. nog bredere inbedding in het hele veld - niet alleen ziekenhuizen). Het vermogen – net als de noodzaak – om te anticiperen op ontwikkelingen op het gebied van antibioticaresistentie, antibioticagebruik en ‘Antimicrobial Stewardship’ is sterk toegenomen. Dit heeft als gevolg dat de dagelijkse werkzaamheden en communicatie is toegenomen. Binnen het werkterrein van de Stichting was - en is - hieraan veel, en steeds meer behoefte. De COVID-19 pandemie heeft ons laten zien dat ‘Pandemic Preparedness’ zeer belangrijk is en voldoende aandacht behoeft. De SWAB heeft de expertise en het netwerk om een structurele aanpak voor nieuwe infectieuze uitdagingen op nationaal niveau te ontwikkelen. Om als Stichting toekomstbestendig en professioneel te blijven werken, is het belangrijk om het bureau goed bemand te houden, en om ook professionals voor (een deel) van hun besteedde tijd te vergoeden. Hiervoor is op de korte en langere termijn uitbreiding van bureautaken nodig voor de ondersteuning van SWAB-ID, ondersteuning bij de AMSM en richtlijnbeheer. Bijbehorende financiering is noodzakelijk om het dagelijks werk van de SWAB te verrichten en diensten te verlenen aan het veld zodat daarmee een professionele organisatie kan worden gewaarborgd. Alleen door gezamenlijke inspanning, doorzettingsvermogen en nieuw initiatief kan de Stichting de doelstellingen bereiken.

De SWAB heeft haar beoogde werkzaamheden en projecten succesvol afgerond. Bovenal heeft de SWAB in 2022, middels haar activiteiten in respons op de COVID-19-pandemie, laten zien dat zij een slagvaardige organisatie is, leidinggevend aangaande antimicrobiële therapie in Nederland, en met een groot maatschappelijk belang. De SWAB is goed voorbereid om ook in 2023 haar taken succesvol uit te blijven oefenen en heeft alvast stappen gezet haar werkzaamheden uit te bouwen om de toekomstige vragen vanuit de maatschappij en haar collega’s uit het veld, ook op de langere termijn te kunnen beantwoorden.

4) Bijlagen

- Bijlage A - Bijzondere activiteiten & prestaties in 2022
- Bijlage B - Aankondiging A-team meeting & SWAB-symposium op 30 juni 2022
- Bijlage C - Aankondiging SWAB-webinar op 24 november 2022

Download van SWAB.nl | 2026-11-19 03:00

Bijlage A

Bijzondere activiteiten & prestaties in 2022

● In het jaar 2022 bestond de SWAB 25 jaar (lustrum). Wij kunnen terugkijken op succesvolle activiteiten in de afgelopen 25 jaar. De vroege herkenning van de noodzaak om met verschillende specialismen de handen ineen te slaan hebben sinds die tijd veel positieve effecten gehad. Op dit moment dragen meer dan 150 professionals actief bij aan de werkzaamheden van de SWAB.

● In 2022 zijn twee geheel nieuwe SWAB-richtlijnen definitief vastgesteld: '*Handelswijze bij vermoedde antibiotica allergie'* en '*Koorts bij neutropenie'*.

● In 2022 is de leidraad voor 'Medicamenteuze behandeling van patiënten met COVID-19' door SWAB en FMS omgezet naar een definitieve richtlijn. Deze SWAB-FMS richtlijn is op de website van het kennisinstituut van de FMS te vinden en wordt zeer frequent ge-update.

● De SWAB is samen met de FMS eindverantwoordelijk voor de Richtlijn 'Medicamenteuze behandeling van patiënten met COVID-19 (infectie met SARS–CoV-2)', welke zeer frequent ge-update wordt, en in vrijwel alle Nederlandse ziekenhuizen de basis voor het medicamenteuze beleid is.

● Succesvolle samenwerking tussen SWAB en RIVM van de Eindredactie NethMap, samen met input van de SWAB-werkgroepen Antimicrobial Stewardship, Surveillance Antibioticaresistentie en Surveillance Antibioticagebruik met als eindresultaat NethMap 2022.

● 85% van de Nederlandse ziekenhuizen, inclusief de ziekenhuizen in de Antillen, maken inmiddels gebruik van SWAB-ID als platform voor het lokale web-based antibioticumboekje.

● Er is een verdere toename van het aantal deelnemende ziekenhuizen aan de AMSM (nu 25 ziekenhuizen waarvan 19 met data in productie en zichtbaar in het dashboard). Daarnaast is in 2022 het doorontwikkelde dashboard van de AMSM opgeleverd.

● In 2022 heeft de werkgroep Antimicrobial Stewardship het document '*Alternatieven voor carbapenems bij de behandeling van ESBL-producerende* Enterobacterales *en opties bij carbapenemresistentie*' opgesteld.

● De activiteiten van de werkgroep Surveillance Antibioticaresistentie & Commissie Richtlijnen Gevoeligheidsbepalingen/National Antimicrobial Susceptibility Testing Committee (CRG/NAC) zijn in 2022 verder uitgebreid. De werkgroep CRG/NAC beoordeeld aanpassingen door de EUCAST voor breekpunten die in Nederland gebruikt worden. Daarnaast is er uitleg gegeven aan mensen in het veld en is er contact tussen de CRG en de leden uit het EUCAST steering committee over veranderingen die plaatsvinden.

● In het kader van de World Antimicrobial Awareness Week (WAAW) heeft de SWAB wederom een succesvol webinar georganiseerd met 665 online deelnemers. Het webinar is beoordeeld met een 8,1 gemiddeld.

● Het jaarlijkse nationale A-team meeting en SWAB-symposium hebben met een dagvullend programma hybride plaatsgevonden. De A-team meeting is beoordeeld met een 7,9 gemiddeld en het SWAB-symposium met een 7,8 gemiddeld.

In het bijzonder danken wij alle professionals die zijn betrokken bij de SWAB-deelnemersraad en diverse SWAB-werkgroepen voor het continueren van haar geplande werkzaamheden en tevens het snelle schakelen en proactief uitvoeren van extra activiteiten tijdens de bijzondere omstandigheden van de COVID-19-pandemie. Wij danken ook alle stakeholders voor de goede en nauwe samenwerking die dit mede mogelijk hebben gemaakt.

Download van SWAB.nl | 2026-11-19 03:00

Bijlage B

Programma bekend & inschrijving geopend!

Ontmoet elkaar live tijdens

SWAB A-team meeting & SWAB Symposium

Hierbij ontvangt u een uitnodiging voor een **hybride** editie van de nationale SWAB A-team meeting en het 22ste SWAB Symposium op **donderdag 30 juni 2022**, dat jaarlijks door de Stichting Werkgroep Antibiotica Beleid (SWAB) wordt georganiseerd.

SWAB A-team meeting:

Tijdens het ochtendprogramma komen uiteenlopende aspecten van antimicrobial stewardship aan bod. Dit jaar zijn de drie thema's waar we ons op focussen: "kuurduur en stoppen van een kuur", "carbapenemsparende middelen" en "A-team activiteiten optimaliseren door het perspectief van de patiënt te betrekken". Aansluitend op de A-team meeting vindt in de middag het SWAB Symposium plaats. De voertaal van de nationale SWAB A-team meeting is Nederlands.

Download programma A-team meeting

SWAB A-team Meeting 2022 opnemen in uw agenda

SWAB symposium:

Het thema van het middagprogramma is "Endocarditis". Experts zullen ingaan op de recente ontwikkelingen op het gebied van microbiologische diagnostiek, beeldvorming en optimalisatie van behandeling van endocarditis. Tevens zullen de nieuwste gegevens van NethMap worden gepresenteerd en zal de laureaat van de prestigieuze jaarlijkse "SWAB lecture" een presentatie houden. De voertaal van het SWAB Symposium is Nederlands.

Download programma SWAB symposium

SWAB Symposium 2022 opnemen in uw agenda

Download van SWAB.nl | 2026-11-19 03:00

Registratie

Inschrijftarieven volledig fysiek

Registratie SWAB Symposium & Nationale A-team meeting (ochtend- & middagprogramma)

- (Medisch) specialist €185
- A(N)IOS €125
- DIP, verpleegkundige €90
- Voltijd studenten €55*

Registratie Nationale A-team meeting (ochtendprogramma)

- (Medisch) specialist €80
- A(N)IOS €55
- DIP, verpleegkundige €45

Registratie SWAB symposium (middagprogramma)

- (Medisch) specialist €155
- A(N)IOS €105
- DIP, verpleegkundige €70

Inschrijftarieven livestream

- U ontvangt 20% korting op bovenstaande inschrijftarieven.

** U kunt alleen inschrijven voor het studententarief als u een voltijdopleiding volgt. Studenten dienen een kopie van hun collegekaart naar Congress Care te sturen via registrations@congresscare.com*

Registreren

Accreditatie

Zowel de SWAB A-team meeting en het SWAB Symposium zijn geaccrediteerd door de onderstaande verenigingen. Beide programma onderdelen zijn geaccrediteerd met 3 punten. Neemt u aan beide deel, dan ontvangt u 6 nascholingspunten

- Nederlandse Internisten Vereniging (NIV) **In aanvraag**
- Nederlandse Vereniging voor Medische Microbiologie (NVMM) **Met 6 punten**
- Nederlandse Vereniging van Ziekenhuisapothekers (NVZA) **In aanvraag**
- Nederlandse Vereniging voor Intensive Care (NVIC) **In aanvraag**
- Nederlandse vereniging Kindergeneeskunde (NVK) **Met 6 punten**
- Accreditatiebureau Kwaliteitsregister V&V en Register Zorgprofessionals **In aanvraag**
- Accreditatiebureau Verpleegkundig Specialisten Register **Met 6 punten**
- Vereniging voor Hygiëne & Infectiepreventie in de Gezondheidszorg (VHIG) **In aanvraag**
- Nederlandse Associatie Physician Assistants (NAPA) **Met 6 punten**

www.swab.nl/nl/events

Download van SWAB.nl | 2026-11-19 03:00

Bijlage C

25 JAAR SWAB Stichting Werkgroep Antibioticabeleid

SWAB WEBINAR

Donderdagavond 24 november 2022, Virtueel

Programma bekend & inschrijving geopend

Profylaxe; what is the state of the art?

Tijdens de wereldwijde 'Antimicrobial Awareness Week 2022' in november, organiseert de Stichting Werkgroep Antibioticabeleid (SWAB) op donderdag 24 november 2022 vanaf 19.00 uur wederom een breed geaccrediteerd webinar. Het thema voor 2022 is: *Profylaxe; what is the state of the art?*

In dit kosteloze webinar wordt uitgebreid ingegaan op de toepassing van antimicrobiële profylaxe. Profylactisch gebruik van antibiotica vormt een substantieel aandeel van het totaal aan voorgeschreven antibiotica in Nederland, en ook hier is kennis over goed gebruik en antibiotic stewardship onontbeerlijk. In dit webinar worden diverse ziektebeelden en de situaties waarin daarbij profylaxe wel- of niet geïndiceerd is, besproken.

Het webinar is geaccrediteerd en open voor zorgprofessionals* (o.a. medisch specialisten, ziekenhuisapothekers, AIOS, ANIOS, physician assistants, deskundigen infectiepreventie, verpleegkundigen en verpleegkundig specialisten).

Klik op de button hieronder om u direct kosteloos aan te melden voor het SWAB webinar.

Aanmelden kan tot donderdag 24 november 18:00 uur.

DIRECT REGISTREREN

Download van SWAB.nl | 2026-11-19 03:00

Programma – SWAB webinar tijdens de World Antimicrobial Awareness Week op 24 november 2022 Hosts: Mark de Boer, Paul van der Linden & Bhanu Sinha	
18.45 uur	Livestream open
19.00 uur	Opening
19.05 uur	Verlengde peri- operatieve profylaxe: wanneer is hiervoor een rationale?
19.25 uur	Profylaxe ter voorkoming van urineweginfecties: wanneer nog?
19.45 uur	Gebruik van profylaxe bij recidiverende erysipelas
20.05 uur	Onderhoudsbehandeling antibiotica bij recidiverende luchtweginfecties
20.25 uur	Kolonisatie met BRMO: indicatie uitbreiding chirurgische profylaxe
20.45 uur	Bespreking vragen met sprekerspanel
21.00 uur	Einde webinar

Accreditatie

Accreditatie wordt aangevraagd bij:

- Nederlandse Internisten Vereniging (NIV)
- Nederlandse Vereniging voor Medische Microbiologie (NVMM)
- Nederlandse Vereniging van Ziekenhuisapothekers (NVZA)
- Nederlandse Vereniging voor Intensive Care (NVIC)
- Nederlandse vereniging Kindergeneeskunde (NVK)
- Accreditatiebureau Kwaliteitsregister V&V en Register Zorgprofessionals
- Accreditatiebureau Verpleegkundig Specialisten Register
- Nederlandse Associatie Physician Assistants (NAPA)
- Hygiëne & Infectiepreventie in de Gezondheidszorg (VHIG)

SWAB Webinar 2022 opnemen in uw agenda

**Het webinar is open voor zorgprofessionals en is een vorm van intercollegiaal overleg. Wij verzoeken u vriendelijk doch dringend de inhoud van het webinar als vertrouwelijk te behandelen en deze niet met derden (niet-medici) of via sociale media te delen, of op sociale media en andere media mededelingen over de inhoud te doen. Zo zorgen we er samen voor dat dit overleg mogelijk is.*

Download van SWAB.nl | 2026-11-19 03:00